

R.D. Iacobi Marchantii Vitis Florigera

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

15. Iter para tutum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56381](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56381)

gimus, quasi in Sødema quadam, non solum scin-
 tibus, sed & igne circumdaci. Inimò sumus hic velut
 in Ægypto quadam, grauilissimis tenebris & plagis
 afflicti: & quia cælum non respicimus; & Dei vo-
 cem audire differimus, sequitur quadoque pri-
 mogeniti mors, hoc est, animæ, quæ quolibet
 mortali peccato interficitur. Videmus quòd non-
 nulli inclinati sunt ad iram, aliqui ad gulam, alij ad
 auariciam, plerique ad libidinem, multi quoque
 ad superbiam & inuidiam; & quia hiis passionibus
 non occurrunt per mortificationem, illis obse-
 quuntur per animæ deplorandam mortem. O
 quam multi putrefcunt tamquam iumenta in ster-
 core suo! O quam multi defixi sunt in facibus suis,
 & non reuertantur! O quam multi vestimentum
 habent mixtum sanguine pauperum! O quam multi
 conscientiam habent maculosam, in sicut panni men-
 struati! O quam multi variorum peccatorum vi-
 ceribus lunt putidi & derubati? Et tamen his o-
 mibus Maria cupit succurrere, vt vitam eis præ-
 stet puram: quia nec deignatur lordes nostras, nec
 vulnera, nec faeces, aut vicera. si ad eam compun-
 cto corde velimus recurrere.

Sopho c. 1.
Ija. 9.

B. M. V.
omnibus
viciam
prestare
puram est
parata.

c. 1. Mo.
nil. ex
Revel.
Brigit.

Orat. 2.
de dormit
Virg.

studio & amore complectamur, easq; socias adhiben-
 mus frequens ipsa Virgo ad famulos suos veniet, & sa-
 cum honorum omnium agmen trahet, Christum Fili-
 um suum, omnium Regem ac Dominum, in cordibus
 nostris habitantem assumet. Explicans autem que-
 nam sint vitia, quæ fugere, quæ virtutes, quas am-
 plecti nos oportet, dicit ibidem: Ipsa casta sum, &
 amatrix castorum, si eum corpore mentem castram ha-
 berimus, eius gratiam possidebimus. Egit istum. &
 omnes caro, os animi motus. Ab horret ingluuiem, im-
 puras cogitationes fugit, quasi factus viperarum.
 Turpia ac leuissima verba ac canitica reijcit. Odit iræ
 tumorem, inuidiam ac similitate non admittit, su-
 perbia factus animo hostili resistit. Paulo post idem
 iubiit: Horum autem contrarij deletantur, cum pu-
 ritate ac pudicitia illi palestre conuenit, pacem ani-
 mi que ueritatem complectitur, charitatem, miseri-
 cordiam, humilitatem, tamquam alumnas suas suis
 uicibus fouet. Et sicut ornate dicitur virtutum, ita omni
 uirtute deletantur, quasi particulari sua nota. Hac
 ille.

LECTIO XV.

Thema. Iter para tuum.

Notum est Christiano, hic peregrino esse, & De varijs
 itinere debere laborare ac contem-
 nate, donec pertingat ad locum sibi preparatum,
 a patriam quietis & felicitatis perpetuæ. Hoc e-
 quenter inculcat sacra littera: memores nos red-
 dunt peregrinationis nocte, vt simul desiderium
 excitent lupinæ gratiæ. Hinc illud Psalmista: Ad-
 uena ego sum apud te, & peregrinus, sicut omnes Pa-
 tres mes remisit michi vt refrigerer, priusquam ab-
 eam, & amplius non ero. Quasi dicit: Ego sum hor-
 spes prope diem discessurus ad mortem, & pere-
 grinus in terra habito, sicut Patres mei expectant
 habitationem cælestem. Et quia coram te sum su-
 spirans, da mihi quietis aliquid & orij, gratiam que
 refrigerij, quæ uires michi suppedientur, vt pietate
 conualecam; priusquam ex hac mortalitate ab-
 eam, quando amplius non ero in uis, nec operari
 valebo, quod meæ conducatur salutari.

De varijs
 itinere
 uita hu-
 nus &
 que duce
 B. M. V.
sit in eu-
 da.
 Psal. 38.

Contosimter Psalmista dicit Apostolus Petrus:
 Obsecro uos tamquam aduenas & peregrinos, abstr-
 nere à carnalibus desiderijs, quæ militant aduersus
 animam. Omnis homo ad uena est nascendo, qui
 compellitur migrare moriendo, inquit S. August.
 q. 91. in Levit. Peregrini autem officium est, pacifi-
 ce transire, ad patriam anhelare, & recto ac tuto iti-
 nere, quantum fieri poterit, peregrini omnia que im-
 pedimenta forti, constantia superare, æstum, frigus,
 famem, sitim ferendo.

Cæcærum, variæ sunt uix, variaque itinera, quæ
 nos ab eitate faciunt à Patria, & ad mortem du-
 cunt. Quare monebat Sapiens. Ne delesteris in semi-
 tis impiorum, nec tibi placeat malorum uia. Hoc ex-
 plicans Hugo Cardinalis, sic subtiliter dicit: Ne tibi
 placet uia malorum, quia lutoza est in luxuria,
 uicia prompto animo uitemus, uirtutes autem omni-
 sis, tenebrosa in iracundijs, spinoza in auaritijs, petrosa
 in a-

1. Pet. 2.
 Prou. 4.
 G

Mariale.

G

in detractoribus, cauerna in simulacris, monose
superbia. Impedimenta multa salutis & offendicula
reperiuntur in via qua ambulamus, multaque peri-
cula, ideoque merito in ea requirimus Duce[m] &
Lucem, ac propterea Mariæ dicimus. *Iter paratu-
m* Conquereretur David. *In via hac quæ ambu-
labam, absconderunt superbi laqueum mihi.* Et tu-
sus: *luxta iter scandalum posuerunt mihi.* Postumus
& nos idipsum conqueri. Dum enim currere cupi-
mus per viam mandatorum Dei, vel per semitam
consiliorum eius, multiplices hostes occurrunt, &
obstacula ponunt, vt vel impingamus & labamur,
vel saltem retardemur. *Latet coluber in via cerastes
in semita, mordens ungulus equi, vt cadat ascensor
eius retrò.* Immo prædonibus via est obnoxia, qui
non solum spoliare nos nituntur, sed etiam enecare.
Via ista non minus periculosa est, quam illa,
quæ describitur in Evangelio ab Hierusalem in Ier-
icho. Nota sunt Dæmonis, Catinæ, Mundi asul-
tus & insidiæ, quibus circumvenitur & à recto
ac angusto itinere abstrahimur, vt latas virtuosæ
ac angustas vias sequamur, quæ quibusdam floridæ viden-
tur & iucundæ, sed præcipitium est in fine, teste
Sapiente: *Est via quæ videtur homini recta, & no-
uissima eius ducunt ad mortem.* In hac via Caro cum
Veneris milite prædatur quod pretiosum est. In hac
via mille dolos & offendicula tendit Satan, ita vt
non liceat facile pertransire, nisi simus, instar ani-
malium mysticorum, quæ describuntur apud Eze-
chielem *plena oculis ante & retrò.* Immo oculi no-
bis sunt necessarii dextrorum & sinistrorum, sur-
sorum & deorsum, vt quoquod versum respicientes
nobis caueamus.

Gen. 49.

Psal. 141.

Prov. 14.

Itineris
Israelit
ni, & vi-
ta nostra
via copia
ratio.

14015

*Anxius ergo via comitemque ducamque requiro,
Huic volo sit vita prouida cura mea.
Virgo Dei Mater, nostra spes certa salutis,
Sic mihi in incerta duxis, comesq; via.
Per medias acies, laqueos, mediosq; per hostes
Te comite & Virgo, se duce tutus ero.
Nil Caro, nil Mundus, Dæmon, famulusq; Ache-
rontis,
Ludere nil poterunt, se duce, se comite.*
Plonè simile est iter nostrum iueneri Israclitarum
ex Aegypto egredientium, & ad terram promissi-
onis contendentium. O quot obstacula sese eis op-
pulerunt! Ecce Pharaõ mox eos persequitur à
tergo. Deinde ante faciem Mare occurrit, & sese
opponit. Calor quoque diei & caligo noctis non
parum eis tædium sunt. Postea hostes insurgunt va-
rij, transiunt eis negantes. Vtcrius sterilis solitu-
do & insulsum desertum ipsis denegat aquam &
panem, ita vt siti & egellate conficiantur. Deni-
que, serpentes igniuomi & pestiferi iter præcle-
dunt. Hæc autem omnia impedimenta superarunt,
primò per Virgam Moyses, quæ aperuit viam ma-
ris, vt in sicco ambularent per medium eius, & sepa-
rauit Pharaonem in fluctibus cum exercitu suo, ac

postmodum conuertit petram in fontes aquarum.
Deinde per Columnam nubis obumbrantis in die
à fetore nimio protectionem sortiti sunt, & per
Columnam ignis flammantis in nocte caliginem
& tædium noctis superarunt. Præterea per brachia
Moyses extenta in oratione hostiles acies profliga-
uit; ac per eius vocem de caelo panem impetra-
uit; & cibaria in abundantia. Denique contra
serpentum motus medela eis exhibita est serpens
æneus in deserto exaltatus. In his præstis figu-
ra, in nobis veritas adimpletur peregrinatione
nostra.

MARIA se nobis ducem præbet, vt iter paretur
tum, donec ad terram promissam pertingamus.
Huic ipsa potest merito dicere illud, *Qui assem-
p-
danciam habet mei, baredabit teram, & possidebit
montem sanctum meum.* Et dicam: *viam facies præ-
bete iter, declinate de semita, auferite offendicula de
via populi mei.* Ipsa est Virga clemencie aperiens
nobis iter per mare, & ac fluctibus mergamur tra-
tans nos. Ipsa est Virga virtutis, hostes submergens.
*Equitatus meus in curribus Pharaonis assimilatus te
amica mea.* O Virgo, tu es amica illa, quæ similis est
equitatu, quo Deus voluit Pharaonem & omnes
eius curus ac exercitum profligare. Quomam verò
equitatu, quibus armis, quibus curibus vltus est
Deus, vt Pharaonem subterteret? Totus equita-
tus, omnes curus, omnia arma, nonnulli in Virga
mare percussente consistunt, vt funditus profligantur,
& parti viri, quæ sapore discribitur fixum, sicco po-
pulum pede in asino iurare tranjmisit et; vni in
sub eiusdem Virga nutum redeunte natura, Aegypti-
nus exercitum vndarum concordas obrueret, vt lo-
quitur Tertul. Virgam autem hæc Mariæ typum
gestillit, iam sæpè diximus. Ipsa quoque est, quæ è
petra & rupe aquam nobis producit in peregrina-
tione necessariam; immò & panem de caelo addu-
cit, quo reficiamur & fortificemur contra omne
tædium & lassitudinem. Ipsa nobis seruit vt Ce-
lumna ignis de nocte, Nubis de die, ad protegen-
dum, & iter præmonstrandum. Ipsius brachia in o-
ratione extenta qui quidquid voluit, impetrant, victo-
riamque de inimicis nostris certam reportant. Deni-
que, ipsa contra serpentes ostendit nobis Filium
iuum, serpentis instar in cruce eleuatum, in quem
oculos & fiduciam jaciamus; ideo namque cruci
semper aditans depingitur. Præterea rursus et jure
reperimus. *Iter paratum, vt videntes Te sum, san-
per collate mar.* Quasi diceremus: Esto nobis Virga
directrix viam aperiens, esto Virga hostes con-
tens, esto Virga aquas consolationis deducens. Sint
brachia tua exte[n]sa, vt vincamus; sit oratio tua & vox
thica, vt panis cælestis non deficiat; esto Dux via
in nocte, vt in die, esto Columna nostra duplex,
Si granet ipsa dies astu, sit Rojanda Nubes?
Quando premunt tenebra, Fulgor & ignis erit.
Antiqui dixerunt Mercurium Deum ac Duce[m] Mercuri
esse viatorum, ac Præsidem Indicemque viarum.
Quapropter cum colobans, vt feliciter auspica-
ceptus

Concludo, & in gratiam Sacerdotum & Pastorum Virginem pietatem & gloriam in plebe promovere suggestentium instructione vel concione, ad discipulos: *Cupimus videre Iesum.* Er ipse Doadijcio hoc exemplum ex lib. Vitæ PP. Prædicatorum, ubi sic legitur: *Fuit in Conventu Metensis Frater quidam abnegatione & contemptu sui valde exemplaris, lingua Gallica & Theutonice feruenter prædicans, maxime in pagis inter pauperes. Hic ob amorem Virginis semper in fine sermonis aliquod miraculum de ea narrabat, ad faciendum sibi bonum ei, ut vulgari idiomate dicere solitus erat. Contigit autem eum grauius infirmari extra Conuentum iuueni, voluitq; uci ad Hospitale pauperum, licet Sacerdos loci ei iuueni esset, hospitium daret, n. conueniens esse pauperi. Fratrem inter pauperes uerisari, uisere, & mori in ea agritudine cantum delictorum suorum tristitiam concepit, ut gemitus inenarrabiles eum plandiu emitteret. At cum morti appropinquaret, Fratrem sibi seruientem excitauit circa mediam noctem, tanta lætitia exultauit, ut in iubilū corde, ore, manibus erumperet, crebrò repetens: *Bene uenerit Domina mea charissima. Quia non sedet Domina mea honoratissima? Ego iun Capellanus & pauper Prædicat. & uisiter. Hic sepe repetit, ali. ori uoce cepit cantare: Tu Theopbilum desperantem rediisti ad gratiam. Et hoc aliquoties repetit. Postea sublimi uocaturus erigens uocem cantabat: Congaudet Angelorum chori Virgini gloria. Qui cantus ex officio FF. Prædicatorum desumitur. Frater autem timens ne aliqui cantantem audientes minus adificarentur, humiliter dixit ei: Frater, est ne bonum quod uos facitis, sic audiri? Cui ille: Ne crede, mi Frater, me ob hypocritam id agere, sed à laude gloriæ Virginis non ualeo cont. nere. Instante hora mortis eum obtulit, ceret, re: itabat socius Matutinas coram lectulo, eumq; ad ultimum uersum Psalterij per gisset. Omnis spiritus lau. et Dominum, eleuans manum æger, sicutum, ut po. ut. in dicit. & exemplo S. Vincentij illud aliquoties e. re. etens, omnis spiritus lau. et Domin. m. spiritum rediisti. & migrasti n. Christum. Maria ei præparante iter tutum, ut uideret Iesum.**

Pf. 350.

De dimersa uisum desiderio & arueris beatorum gaudijs. Ante aduentum, Agg. 2. Gen. 49. In adu. 24. I/ai. 45.

lynt omnia ligna flumarum à facie Domini, quia uis. nre. Propterea etiam dicebant illi, qui accedebant ad discipulos: *Cupimus uidere Iesum.* Er ipse Doadijcio hoc exemplum ex lib. Vitæ PP. Prædicatorum, ubi sic legitur: *Fuit in Conventu Metensis Frater quidam abnegatione & contemptu sui valde exemplaris, lingua Gallica & Theutonice feruenter prædicans, maxime in pagis inter pauperes. Hic ob amorem Virginis semper in fine sermonis aliquod miraculum de ea narrabat, ad faciendum sibi bonum ei, ut vulgari idiomate dicere solitus erat. Contigit autem eum grauius infirmari extra Conuentum iuueni, voluitq; uci ad Hospitale pauperum, licet Sacerdos loci ei iuueni esset, hospitium daret, n. conueniens esse pauperi. Fratrem inter pauperes uerisari, uisere, & mori in ea agritudine cantum delictorum suorum tristitiam concepit, ut gemitus inenarrabiles eum plandiu emitteret. At cum morti appropinquaret, Fratrem sibi seruientem excitauit circa mediam noctem, tanta lætitia exultauit, ut in iubilū corde, ore, manibus erumperet, crebrò repetens: *Bene uenerit Domina mea charissima. Quia non sedet Domina mea honoratissima? Ego iun Capellanus & pauper Prædicat. & uisiter. Hic sepe repetit, ali. ori uoce cepit cantare: Tu Theopbilum desperantem rediisti ad gratiam. Et hoc aliquoties repetit. Postea sublimi uocaturus erigens uocem cantabat: Congaudet Angelorum chori Virgini gloria. Qui cantus ex officio FF. Prædicatorum desumitur. Frater autem timens ne aliqui cantantem audientes minus adificarentur, humiliter dixit ei: Frater, est ne bonum quod uos facitis, sic audiri? Cui ille: Ne crede, mi Frater, me ob hypocritam id agere, sed à laude gloriæ Virginis non ualeo cont. nere. Instante hora mortis eum obtulit, ceret, re: itabat socius Matutinas coram lectulo, eumq; ad ultimum uersum Psalterij per gisset. Omnis spiritus lau. et Dominum, eleuans manum æger, sicutum, ut po. ut. in dicit. & exemplo S. Vincentij illud aliquoties e. re. etens, omnis spiritus lau. et Domin. m. spiritum rediisti. & migrasti n. Christum. Maria ei præparante iter tutum, ut uideret Iesum.**

Observandum secundò, etiam post eius ascensum, electorum in hac uita maximum esse desiderium ad eius uisionem: & quia sciunt se facillè hic eum non posse uidere, saltem quoad fieri potest per fidem & contemplationem eum intuentur, ad perfectiorem uisionem aspirantes. Hoc significare uidentur illa Pfaltis uerba: *Tibi dixit cor meum, exquisiuit te facies mea, faciem tuam Domine requiram.* Et iterum: *Quando ueniam & apparebo ante faciem Domini.* Fuerunt mihi lacrymæ meæ pannes die ac nocte, diem dicitur mihi quotidie ubi est Deus tuus. Audi S. Gregorium deplorantem quòd ad Pontificatum erectus sit, ubi iam contemplationem non ita potest. Sic enim loquitur: *Alia quietus mea gaudia perdisi, & intus cor meum, ascensisse exteriori uideor. Conabar enim quotidie, extra mundum, extra carnem fieri, cunctis phantasmatibus corporis ab oculis meis abigens, superna gaudia incorporealiter uideam. Et non solis uocibus, sed totis metallis cordis ad Dei speciem anhelas, dicebam: Tibi dixit cor meum, exquisiuit te facies mea, faciem tuam Domine requiram. Nihil autem in hoc mundo appetens, nisi peritiam me fecens, uidebar mihi in quodam rerum uertice fixa, ita ut in me penè crearetur impletum, quòd per illam te, super altitudines terræ. Hæc de se S. Gregorius. Nota zelum, nota desiderium.*

Observandum tertio, beatitudinem nostram essentialem & primariam consistere in uisione Dei, siue diuinitatis, ex qua oritur perfectissimum eiusdem amor & fruitio consummata: Secundariam autem beatitudinem consistere in uisione faciei Christi & humanitatis eius, non solum secundum oculum spiritualem intellectus, sed etiam secundum oculum corporis post resurrectionem. Quapropter Homo tunc ultra Angelum habebit duplicem portionem, intus & foris cum contemplans oculos cordis & corporis: & sic erit quasi alter Benjamin, quia Christo Frater est ex utraque parte, ex parte scilicet Patris & Matris; Angelus uerum solum potest dici Frater Christi ex parte Patris æterni, sicut & cæteri fratres erant fratres Ioseph solum ex parte Patris sui.

Propterea ergò Mariæ specialiter dicimus: *Et Iesum benedictum, fructum uentris tui, nobis post hoc exilium ostende.* Electus nempe illum in gloria ostendet, etiam secundum humanitatem glorificatum, ex quo iudicabit illis haud uerum gaudium. Ex hoc ipsum est quod hic perimus: *Iter para sumus, ut uidentes Iesum, semper collatemur.* Quid est semper collatemur? Certe in hoc seculo letitia, si quandoque

LECTIO XVI.
Thema *Vi uidentes Iesum*
Semper collatemur.

Pro pleniore horum uerborum interpretatione obseruandum primò, summum fuisse desiderium ab initio mundi omnium Sanctorum, Patriarcharum & Prophetarum, immò & Angelorum uidere Iesum in carne: Hinc dictus est, *Desideratus cunctis gentibus.* Item: *Desiderium colimus æternorū.* Cælum & Terra, omniaq; elementa, uidebantur eum ingemiscere, & quodammodo eum parturire. Hinc & in eius aduentu omnia ad lætitiã & plausum ad uocantur uoce Prophetarum: *Rorate cæli desuper, nubes pluant iustum, aperiat terra & germinet Saluatorem.* Et iterum: *Lætatur cæli & exultet terra, commoueat mare & plenitudo eius, gaudebunt campi & omnia quæ in eis sunt, exultent.*

WANTU

